

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 127/2021-68

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených [REDACTED], advokátkou, Námestie Biely kríž 3, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/220/2016 z 15. marca 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/239/2017 z 26. septembra 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/239/2017 z 26. septembra 2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] v časti namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/239/2017 z 26. septembra 2018 a v časti požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia **n e v y h o v u j e .**
3. Ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] a [REDACTED] v časti namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/239/2017 z 26. septembra 2018 **n e v y h o v u j e .**

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/239/2017 z 26. septembra 2018 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

5. Ústavnú sťažnosť sťažovateľov v časti namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/220/2016 z 15. marca 2017 **odmieta**.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke [REDAKOVANÉ] trovy konania **415,51 eur** a zaplatiť ich jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkové východiská

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 127/2021-29 zo 16. februára 2021 prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6Co/220/2016 z 15. marca 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1Cdo/239/2017 z 26. septembra 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovatelia sú právni nástupcovia (dedičia) [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorý zomrel [REDAKOVANÉ]. Dedičské konanie po poručiťovi ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo ukončené.

3. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) podal 8. novembra 2006 na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) žalobu o určenie vlastníckeho práva k bytu proti [REDAKOVANÉ] a následne (prostredníctvom návrhu na pristúpenie) i proti sťažovateľke [REDAKOVANÉ] a proti právnenému predchodcovi sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Žalobca sa tak domáhal určenia svojho vlastníctva k bytu voči piatim žalovaným. V katastri nehnuteľností boli ku dňu podania žaloby ako vlastníci vedení práve žalobcom označení žalovaní, ktorí byt získali kúpnu zmluvou.

4. V konaní bolo preukázané, že žalobca uzatvoril 18. mája 2006 so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], zmluvu o úvere, na základe ktorej prevzal úver v sume 50 000 Sk. Na zabezpečenie záväzku splatiť poskytnutý úver riadne a včas uzavrel žalobca so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom práva, predmetom ktorej bol sporný byt. Žalobca úver prevzal, svoj záväzok splatiť úver nesplnil ani čiastočne, následkom čoho sa [REDAKOVANÉ], mala stať vlastníkom bytu. Tá potom previedla byt do vlastníctva [REDAKOVANÉ], ktorý ju previedol darovacou zmluvou do vlastníctva [REDAKOVANÉ] a tento previedol byt do vlastníctva sťažovateľky [REDAKOVANÉ] a právneho predchodcu sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

5. Žalobca v konaní tvrdil, že zmluva o úvere a zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva, ktoré uzatvoril s [REDAKOVANÉ], sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi, a teda [REDAKOVANÉ], nemohla previesť vlastnícke právo k bytu na ďalšiu osobu. Žalobca sa počas celého konania bránil všeobecným pravidlom „nikto nemôže preniesť na druhého viac práv ako sám má“. Sťažovateľka [REDAKOVANÉ] a právny predchodca sťažovateľov od prvopočiatku v rámci svojej obrany uvádzali, že pri nadobúdaní bytu do svojho vlastníctva postupovali obozretne, že nadobúdali vlastnícke právo v dobrej viere a za byt riadne uhradili kúpnu cenu, že vlastnícke právo bolo zapísané vo verejnom registri v prospech prevodcu a poukazovali na svoje ústavou garantované práva.

6. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 15C/121/2006-969 z 28. júna 2013 tak, že žalobu voči všetkým žalovaným zamietol. Zdôraznil, že žalobca mal vážne problémy s alkoholom, bežne si požičiaval peniaze a nevracal pôžičky, rodičia o tomto jeho probléme vedeli a aj podali návrh na obmedzenie spôsobilosti žalobcu na právne úkony a vedeli aj to, že z bytu bol žalobca násilne vypratán, avšak nekonali dostatočne obozretne, keď nepodali návrh na predbežné opatrenie a nevykonali tak úkony smerujúce k zabráneniu prevodu vlastníckeho práva k bytu. Na druhej strane žalovaní [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], riadne uzatvorili kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol byt, a že zaň aj skutočne zaplatili kúpnu cenu v sume 1 790 000 Sk. Okresný súd preto v popísaných okolnostiach pred dôsledným uplatnením zásady „*nemo plus iuris...*“ uprednostnil ochranu dobromyseľného nadobúdateľa.

7. Žalobca podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom krajský súd rozsudkom č. k. 6Co/408/2014-1185 z 10. novembra 2014 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k sťažovateľke [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Vychádzal z právneho názoru, že zmluva o úvere a zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva boli neplatnými právnymi úkonmi. Ochrana práv nadobudnutých v dobrej viere a právnej istoty nemôže prelomiť zásadu „*nemo plus iuris...*“. O prelomení možno uvažovať len za podmienky, že nadobúdateľ vec nadobudol od skutočného vlastníka, a nie od nevlastníka.

8. V ďalšom konaní okresný súd rozsudkom č. k. 15C/121/2006-1285 z 30. októbra 2015 znovu žalobu zamietol a konanie v časti uloženia povinnosti vypratať byt zastavil. Sťažovateľka [REDAKOVANÉ] i [REDAKOVANÉ] i [REDAKOVANÉ], boli pri nadobúdaní vlastníckeho práva k bytu dobromyseľní, a preto je dôvodné im poskytnúť právnu ochranu.

9. Krajský súd na odvolanie žalobcu a vedľajšieho účastníka rozsudkom č. k. 6Co/220/2016-1419 z 15. marca 2017 zmenil rozsudok okresného súdu prvej inštancie a ako vlastníka bytu určil žalobcu.

10. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovateľka [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], dovolanie, ktorého prípustnosť založili na § 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), teda na právnej otázke, v ktorej existujú rôzne rozhodnutia dovolacieho súdu. Poukázali na dve podľa ich presvedčenia protichodné rozhodnutia najvyššieho súdu. Svoj právny názor sformulovali tak, že *„pokiaľ sa dostali do vzájomnej kolízie ústavné hodnoty – princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, bolo potrebné prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, a keď vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovú sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. Vzhľadom na skutočnosť, ktorá vyplynula z dokazovania, a to že žalovaní boli pri nadobudnutí Nehnutelnosti dobromyseľní a žalobca viac ako ľahkovážny a nedbalý pri nakladaní s Nehnutelnosťou, mal odvolací súd učiniť záver, že žalobca nie je vlastníkom Nehnutelnosti.“*. Dôvodili judikatúrou ústavného súdu (nález I. ÚS 549/2015), ktorý výslovne uviedol, že v prípade konfliktu vlastníckeho práva pôvodného vlastníka a dobromyseľne nadobúdateľa *„vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovú sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní“*.

11. Najvyšší súd dovolanie odmietol uznesením č. k. 1Cdo/239/2017 z 26. septembra 2018 s odôvodnením, že dovolatelia po formálnej stránke splnili podmienky pre podanie dovolania, ale nie po materiálnej stránke, pretože dve rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré označili ako dokumentujúce odlišné rozhodovanie dovolacieho súdu o spornej právnej otázke, v skutočnosti nie sú rozdielne. Absenciu rozdielnosti oboch minulých vlastných rozhodnutí najvyšší súd vysvetlil a zdôvodnil.

II.

Argumentácia sťažovateľov

12. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti argumentovali takto:

„Konajúce súdy vo svojich rozhodnutiach nijakým spôsobom nespochybnili dobromyseľnosť sťažovateľov pri nadobúdaní Nehnutelnosti do ich vlastníctva, a to ani len čiastočne. Aj Krajský súd v Bratislave v rozsudku sp.zn. 6Co/220/2016-1419 na strane 15 výslovne uvádza, že dobromyseľnosť žalovaných (t.j. sťažovateľa 1 a právneho predchodcu sťažovateľov) nebola v konaní vyvrátená.“

Sťažovatelia tak majú za to, že je nesporné, že pri nadobúdaní Nehnutelnosti postupovali sťažovateľ 1 a právny predchodca sťažovateľov obozretnejšie ako je to obvyklé pri kúpe nehnuteľností prostredníctvom realitnej kancelárie, kedy sa z povahy sprostredkovateľa predpokladá a očakáva, že sprostredkovateľ postupuje s odbornou starostlivosťou. Sťažovateľ 1 a právny predchodca sťažovateľov si dokonca preverovali referencie o realitnej kancelárii, konzultovali predaj s ďalšími právnikmi, informovali sa na magistráte Bratislavy hl. mesta SR, dotazovali sa na spôsob a dôvody nadobudnutia bytu predávajúcim atď...“

Sťažovatelia tiež majú za to, že v konaní bolo riadne a nespochybniteľne preukázané, že práve žalobca konal pri nakladaní s Nehnutelnosťou (a nielen pri nakladaní s Nehnutelnosťou) nedobromyseľne, ľahkovážne, nezodpovedne, bez obvyklej miery opatrnosti pri nakladaní s nehnuteľným majetkom a aj v rozpore s dobrými mravmi, ako to vyplýva z rozsiahleho dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie...

Žalobca uvádzal, že zásada nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet má absolútnu povahu a nie je možné ju za akýchkoľvek okolností prelomiť. Sťažovateľ I a právny predchodca sťažovateľov, naopak v konaní opakovane poukázali na skutočnosť, že takáto interpretácia absolútnej priority zásady nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet na úkor úplného negovania zásady ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere je nesprávna, nespravodlivá a prekonaná...

Sťažovatelia majú za to, že odvolací súd pri odôvodňovaní rozsudku... sp.zn. 6Co/220/2016-1419 zjavne účelovo a arbitrárne poukazoval iba na takú judikatúru SR a ČR, ktorá podporovala jeho právny názor, a to že dobromyseľnosť nadobúdateľov nemôže prelomiť zásadu nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet. Odvolací súd tak úplne odignoroval judikatúru, na ktorú poukázali sťažovateľ I a právny predchodca sťažovateľov, a z ktorej nespochybniteľne vyplýva významný posun v riešení konfliktu uvedených základných princípov. Sťažovateľ I a právny predchodca sťažovateľov, vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu voči rozsudku Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 15C/121/2006-1285 výslovne poukázali, že v zmysle judikatúry ČR je poskytovaná právna ochrana dobromyseľným nadobúdateľom aj v prípade absolútnej neplatnosti nadobúdacieho titulu právnych predchodcov.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd pri rozhodovaní takisto odignoroval skutočnosť, že došlo k výraznému posunu aj v judikatúre SR, keď Ústavný súd SR vydal dňa 16.03.2016 Nález sp.zn. I. ÚS 549/2015-33...

Krajský súd v Bratislave v konaní sp.zn. 6Co/220/2016 vyhodnocoval právnu argumentáciu selektívne v neprospech sťažovateľa I a právneho predchodcu sťažovateľov, svoje závery vyvodil len z právnych argumentov a judikatúry, ktorá bola v prospech žalobcu a s viacerými podstatnými právnymi argumentami a judikatúrou v prospech sťažovateľov, resp. sťažovateľa I a právneho predchodcu sťažovateľov, ktoré boli podstatné a závažné pre rozhodnutie vo veci, sa bez náležitého odôvodnenia nestotožnil a riadnym spôsobom sa s nimi nevysporiadal, resp. ich svojvoľne odignoroval...

... bola naplnená podmienka pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, nakoľko uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 792/2015 zo dňa 18.08.2016, ktoré bolo vydané v súlade s vyššie označeným nálezom ústavného súdu, je rozhodnutím dovolacieho súdu, ktoré sa odchýľilo od doterajšej praxe dovolacieho súdu v obdobných veciach, a teda ide o právnu otázku, ktorá je rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne...

Pokiaľ teda dovolací súd tvrdí, že dané uznesenie Najvyššieho súdu SR rieši odlišnú právnu otázku, tak tento záver je úplne svojvoľný, a dovolací súd ho žiadnym spôsobom neodôvodnil. Pokiaľ aj v danej veci boli niektoré skutkové a právne okolnosti prípadu odlišné, nič to nemení na skutočnosti, že podstatou danej právnej veci bolo tak isto posúdenie konfliktu medzi právnou

zásadou ochrany pôvodného nedbalého vlastníka a právnou zásadou ochrany dobromyseľne nadobudnutých práv nového vlastníka.“

13. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajský súd a napadnutým uznesením najvyšší súd porušili ich základné práva uvedené v bode 1, aby napadnutý rozsudok a napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil späť na ďalšie konanie a priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a krajského súdu, replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

14. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že v danom prípade sťažovatelia tvrdenú rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP)] o predmetnej otázke vyvodzovali z rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky, čo je pre dovolací prieskum neprípustné, pretože musí ísť o právnu otázku, ktorá je v praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne. To znamená, že proti sebe musia stáť minimálne dve rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu, inak nie je dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP naplnený.

15. Najvyšší súd tiež konštatoval, že sťažovatelia vo svojom dovolaní po formálnej stránke právnu otázku riešenú odvolacím súdom dostatočne konkretizovali aj s ohľadom na jej zásadný právny význam. Uviedli (citovali) aj dve rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú podľa ich názoru rozdielne, pričom zároveň uviedli aj navrhované riešenie, že podľa ich názoru v danej veci prevyšuje ochrana dobromyseľného nadobúdateľa nad zásadou „*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*“ (nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má sám). Preto z formálneho hľadiska dovolací súd kvalifikoval dovolanie ako prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Následne preto pristúpil k obsahovej (materiálnej) stránke dôvodov dovolania a skúmal, či citované rozhodnutia, ktoré mali predstavovať rozdielnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, riešili právnu otázku pre vec relevantnú a či pre posúdenie tejto veci sú právne relevantné do takej miery, že je potrebné skúmať, či v danej veci skutočne došlo alebo nedošlo k rozdielnemu rozhodovaniu odvolacím súdom. Vyhodnotil, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/107/2011 riešilo otázku ne/prelomenia zásady „*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*“ v prospech dobromyseľného nadobúdateľa nehnuteľnosti, teda pre posúdenie rozdielnosti dovolacej rozhodovacej praxe v danej právnej otázke bolo relevantné. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/792/2015 riešilo otázku straty vlastníckeho práva k pozemkom v dôsledku derelikcie prídely prídelcami, teda pre posúdenie rozdielnosti dovolacej rozhodovacej praxe v danej právnej otázke nebolo relevantné. Najvyšší súd preto na základe všetkého už uvedeného dospel k záveru, že sťažovatelia síce vymedzili dostatočne dovolaciu právnu otázku z hľadiska formálnych náležitostí, avšak neoznačili také rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré danú právnu otázku z hľadiska obsahovej (materiálnej) stránky riešia rozdielne.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

16. Krajský súd prostredníctvom príslušného predsedu senátu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že vo veci konajúcejmu senátu 6Co boli a aj sú známe závery nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 (na ktoré sa sťažovatelia odvolávajú) a v jeho intenciách odvolací súd aj prijal svoj záver, že v danom prípade nebolo možné dať prednosť zásade dobromyseľnosti pri nadobúdaní vlastníckeho práva k bytu sťažovateľmi.

17. Predseda senátu ďalej uviedol, že odhliadnuc od skutočnosti, že záver o tom, že zásadu „*nemo plus iuris...*“ možno prelomiť zásadou dobromyseľnosti nadobudnutia práv k nehnuteľnosti (hoci Občiansky zákonník ani iný právny predpis sám osebe takúto skutočnosť nepovažuje za nadobúdaci titul vlastníckeho práva), nie je ani v súčasnej dobe jednoznačne (a ustálené) súdnou praxou (rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu) akceptovaný, vo výnimočných situáciách tomu tak (aj podľa názoru odvolacieho súdu) môže byť, ak nadobúdateľ nehnuteľnosti bol skutočne s ohľadom na všetky okolnosti veci dobromyseľný v tom, že vec nadobúda od jej skutočného vlastníka. Senát 6Co v posudzovanej veci však bol toho názoru, že to tak nebolo. V tomto smere vychádzal najmä z povahy jednotlivých právnych úkonov, ktoré viedli k prevodu nehnuteľnosti až na súčasných sťažovateľov, z časových súvislostí týchto prevodov i prepojenia osôb prevody realizujúcich.

III.3. Replika sťažovateľov:

18. Sťažovatelia sa vo svojej replike vyjadrili iba k vyjadreniu krajského súdu, a to takto:

«Krajský súd v Bratislave vo Vyjadrení uvádza, že aj podľa jeho názoru zásadu „nemo plus iuris ...“ možno prelomiť zásadou dobromyseľnosti vo výnimočných situáciách a že v danom prípade nebolo možné dať prednosť zásade dobromyseľnosti pri nadobúdaní vlastníckeho práva k bytu sťažovateľmi.

Krajský súd v Bratislave však v odôvodnení rozsudku sp.zn. 6Co/220/2016-1419 výslovne opakovane uvádza : 1. že predpokladom uplatnenia zásady dobromyseľnosti pri nadobúdaní veci je, že nadobúdateľ vec nadobudol od skutočného vlastníka a nie od nevlastníka, 2. že nie je možné uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv ako sám má, 3. že na nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka je potrebná zákonná úprava a nie je možné vyvodzovať tento originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva iba púhym súdnym výkladom (str. 11).

Krajský súd v Bratislave spájal dobromyseľnosť nadobúdania veci iba s vydržaním, keď na str. 12 predmetného rozsudku výslovne uvádza: „Inými slovami, žalovaní1/, 2/ sa nemohli stať vlastníkmi sporného bytu výlučne na tom základe, že boli pri jeho nadobúdaní od [redacted] v dobrej viere, že je ako predávajúci vlastníkom tohto bytu a že teda sami boli v dobrej viere, že sa stali vlastníkmi sporného bytu. Ich dobrá viera a z nej vyplývajúca oprávnená držba sporného bytu by mohla viesť k vydržaniu vlastníckeho práva iba za predpokladu, že by boli naplnené podmienky vydržania...“

Je tak zrejmé, že Krajský súd v Bratislave pri rozhodovaní v predmetnej veci absolútne vylúčil možnosť prelomenia zásady „nikto nemôže previesť na iného viac práv než má“ zásadou dobromyseľného nadobúdania vlastníckeho práva pri nadobúdaní nehnuteľnosti.

Krajský súd v Bratislave vo Vyjadrení tiež uvádza novú rovinu posudzovania veci, keď spochybňuje dobromyseľnosť sťažovateľa I. a právneho predchodcu sťažovateľov pri nadobúdaní nehnuteľností... Sťažovatelia majú za to, že v konaní riadne preukázali svoju dobromyseľnosť pri nadobúdaní predmetných nehnuteľností. Okresný súd Bratislava III ako súd prvej inštancie sa tejto časti dokazovania podrobne venoval, ako to vyplýva z jeho rozsudkov...»

19. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože na základe ústavnej sťažnosti, vyjadrení najvyššieho súdu a krajského súdu, repliky sťažovateľov a predložených súdnych spisov je zrejmé, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

21. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

22. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

23. K namietanému porušeniu označených práv došlo podľa sťažovateľov napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý dovolanie podané z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP ako neprípustné odmietol bez meritórneho preskúmania s odôvodnením, že sťažovatelia neoznačili rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré právnou dovolaciou otázku riešia rozdielne.

24. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže v konkrétnej veci uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (aj keď toto posúdenie najvyšším súdom je z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti preskúmateľné ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou

inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016, II. ÚS 255/2018).

25. Ústavný súd však už taktiež judikoval, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (IV. ÚS 1/02, I. ÚS 120/09).

26. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia v prvom rade konštatoval, že *„dovolatelia tvrdenú rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu o predmetnej otázke vyvodzovali z rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky, čo je pre dovolací prieskum neprípustné, nakoľko musí ísť o právnu otázku, ktorá je v praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne. To znamená, že proti sebe musia stáť minimálne dve rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu.“*. Po rekapitulácii formálnych náležitostí dovolania a ich vyhodnotení so záverom, že zákonné požiadavky procesnej povahy spĺňajú, preskúmal najvyšší súd podstatu právnych názorov, na ktorých boli založené dve dovolateľmi označené rozhodnutia dovolacieho súdu z minulosti. Následne uzavrel, že *„dovolatelia síce vymedzili dostatočne dovolaciu právnu otázku z hľadiska formálnych náležitostí, avšak neoznačili také rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré danú právnu otázku z hľadiska obsahovej (materiálnej) stránky riešia rozdielne. Za týchto okolností dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť len na predpokladoch alebo domnienkach, ktoré mali dovolatelia na mysli, lebo v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nie je dôvod prípustnosti dovolania daný.“*.

27. Ústavný súd nespochybňuje právny záver najvyššieho súdu odmietajúci zahrnúť judikatúru českých súdov, prípadne aj judikatúru ústavného súdu do množiny referenčnej rozhodovacej praxe spôsobilej založiť prípustnosť dovolania podľa Civilného sporového poriadku. V tomto smere považuje ústavný súd dikciu § 421 ods. 1 CSP za zrozumiteľnú a jednoznačnú, neprípúšťajúcu extenziu výkladu. Rovnako korektne sa najvyšší súd vysporiadal aj s vysvetlením a zdôvodnením, prečo práve dve, dovolateľmi označené rozhodnutia dovolacieho súdu, nemôžu viesť k záveru o prípustnosti ich dovolania.

28. Napriek tomu ústavný súd po oboznámení sa s relevantnou časťou odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj s obsahom dovolania zistil, že účinky výkonu dovolacej právomoci nemožno vyhodnotiť ako zlučiteľné so základným právom na súdnu ochranu a so zásadami spravodlivého procesu. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uznal, že dovolatelia vo svojom dovolaní po formálnej stránke právnu otázku riešenú odvolacím súdom dostatočne konkretizovali aj s ohľadom na jej zásadný právny význam. V bode 18 odôvodnenia svojho uznesenia najvyšší súd výslovne uvádza, že sa zaoberal *„iba dovolateľmi nastolenou právnou otázkou v kontexte rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na ktorú dovolatelia v dovolaní poukázali ako na dve rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu“*. V bode 21 odôvodnenia napadnutého uznesenia zas zdôraznil, že *„dovolatelia sa na iné (ďalšie) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by mali preukazovať rozdielu rozhodovaciej praxe, neodvolávajú“*. A napokon v bode 24 toho istého odôvodnenia konštatovaním decíznej povahy uzavrel, že dovolatelia *„neoznačili*

také rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré danú právnu otázku z hľadiska obsahovej (materiálnej) stránky riešia rozdielne“. Odmietnutie dovolania teda najvyšší súd založil výlučne na konštatovaní, že dovolateľmi označené dve rozhodnutia dovolacieho súdu neriešia nimi nastolenú právnu otázku rozdielne.

29. Ústavný súd neopomína, že najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia viackrát zdôraznil, že po formálnej stránke dovolanie spĺňa všetky povinné zákonom predpísané obsahové náležitosti a že v konečnom dôsledku iba za materiálneho hľadiska dovolateľa rozdielnosť rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepreukázali. Na druhej strane však ústavný súd registruje aj zrozumiteľné posolstvo najvyššieho súdu obsiahnuté v dôvodoch citovaných v predchádzajúcom odseku, ktoré naznačuje, že ak by dovolatelia boli označili prípadne aj ďalšiu judikatúru dovolacieho súdu, ktorá by pre rozhodnutie o právnej otázke tvoriacej *ratio decidendi* rozsudku krajského súdu bola podstatná, nebolo by vylúčené vyhodnotenie dovolania ako prípustného. V podstate takto najvyšší súd dovolateľom adresuje výčitku formálnej povahy, týkajúcu sa povinných náležitostí dovolania, čomu zodpovedá aj záverečné hodnotenie v bode 26 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, podľa ktorého *„vzhľadom na skutočnosť, že dovolatelia neoznačili rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré právnu dovolaciu otázku riešia rozdielne, dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietol, nakoľko dovolatelia nevymedzili dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP“.* Zjavne teda skutočným dôvodom neúspechu dovolania nebola jeho neprípustnosť vyvolaná zistením absencie rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čo by zodpovedalo dôvodu odmietnutia podľa § 447 písm. c) CSP, ale záver najvyššieho súdu, podľa ktorého si dovolatelia nesplnili povinnosť uviesť rozdielnú judikatúru v dovolacích veciach.

30. Ústavný súd zastáva názor, že povinnou obsahovou náležitosťou dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci nie je uvedenie konkrétnych rozhodnutí (judikatúry) dovolacieho súdu. Ustanovenie § 421 ods. 1 CSP nemožno interpretovať a uplatňovať tak, že zakotvuje povinné obsahové náležitosti dovolania. Obligatórne náležitosti dovolania upravuje § 428 CSP, ktorý okrem iného ukladá dovolateľovi povinnosť uviesť v dovolaní dovolacie dôvody, teda *„z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne“.* Následne ustanovenie § 432 CSP vyžaduje vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 CSP (odôvodnenému nesprávnym právnym posúdením veci), aby dovolateľ uviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Označenie konkrétnych rozhodnutí (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle ustanovenia § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolateľ obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a dotknutý dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný (m. m. III. ÚS 76/2021).

31. Pokiaľ ide o posudzovanie prípustnosti dovolania najvyšším súdom, ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na svoje závery uvedené v náleze č. k. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020:

«54. Ústavný súd ďalej na okraj, ako obiter dictum, uvádza aj svoj názor k viazanosti najvyššieho súdu vymedzením prípustnosti dovolania dovolateľom. Najvyšší súd správne uvádza vo svojom

vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa, že „dovolací súd je teda viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu. Skúmanie prípustnosti dovolania je tak vecou dovolacieho súdu, ktorý ale nie je viazaný jeho vymedzením (§ 419 CSP - ak to zákon pripúšťa).“. Povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju aj sám. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ. Situácia dovolateľa sa totiž môže v priebehu dovolacieho konania meniť. Napríklad ak dovolateľ tvrdí, že právna otázka ešte nebola na dovolacom súde riešená a medzičasom k jej vyriešeniu došlo. V tomto prípade sa prípustnosť dovolania zmení počas konania. Dokonca treba pripustiť aj to, že dovolateľ vymedzí prípustnosť eventuálne, pokiaľ má pochybnosť o tom, ako interpretovať pojem „ustálená rozhodovacia prax“. Dovolanie tak bude prípustné aj vtedy, ak napríklad dovolateľ prípustnosť odôvodnil odklonom od ustálenej praxe najvyššieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP], no najvyšší súd zistí, že v skutočnosti nejde o odklon, ale o nejednotnosť takejto praxe [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP]. Tiež nemožno akceptovať taký výklad, že najvyšší súd by nemohol pri posúdení prípustnosti dovolania zohľadňovať tie svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil. Rozhodnutia najvyššieho súdu jednak nie sú systematicky nikde usporiadané a publikované, a preto ich znalosť je často len otázkou náhody. Situácia je o to náročnejšia, ak najvyšší súd vo svojej judikatúre (sp. zn. 3 Cdo 6/2017) pripúšťa, aby sa za ustálenú rozhodovaciu prax považovali aj nepublikované rozhodnutia, alebo dokonca aj jednotlivé, dosiaľ nepublikované rozhodnutia, pokiaľ neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali...»

32. Na základe uvedených skutočností, keďže najvyšší súd dovolanie odmietol ako neprípustné nielen z dôvodu, že dovolateľmi označené dve rozhodnutia nevyhodnotil ako dokumentujúce rozdielnu rozhodovaciu prax, ale nadväzne aj pre v dovolaní absentujúce označenie možných ďalších rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré spornú právnu otázku riešia rozdielne, dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu porušuje základné právo sťažovateľky [redacted] na súdnu ochranu a jej právo na spravodlivé súdne konanie. Nedostatky napadnutého uznesenia dosahujú intenzitu odôvodňujúcu vysloviť porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. V dôsledku odmietavého výroku napadnutého uznesenia totiž najvyšší súd nedal odpoveď na právnu otázku nastolenú v dovolaní, a tým tvoriacu materiálny predmet samotného dovolacieho konania, ktorého iniciovaním sa sťažovateľka [redacted] domáhala svojho základného práva na súdnu ochranu v medziach zákona vykonávajúceho toto základné právo (čl. 51 ods. 1 ústavy). Uznesením najvyššieho súdu teda bolo porušené základné právo sťažovateľky [redacted] na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

33. Ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v časti namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd nevyhovel, keďže títo sťažovatelia v predmetnom dovolacom konaní, ktorého výsledkom bolo napadnuté uznesenie, nemali postavenie procesnej strany. Žalovanými v tomto dovolacom konaní boli sťažovateľka [REDAKOVANÁ] a [REDAKOVANÝ], ktorý zomrel po vydaní napadnutého uznesenia. Týmto rozhodnutím najvyššieho súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, tak nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľov [REDAKOVANÝ] a [REDAKOVANÝ] procesnej povahy, preto ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

34. V súvislosti so sťažovateľmi namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v texte ústavnej sťažnosti sťažovatelia neuviedli dostatočnú sťažnostnú argumentáciu, ktorá by konkretizovala, akým spôsobom/konaním malo dôjsť k porušeniu ich označených práv napadnutým uznesením. Vyhovenie časti ústavnej sťažnosti je založené výlučne na kritike posúdenia prípustnosti dovolania najvyšším súdom, teda na vade rýdzo procesnej povahy. Ústavný súd preto nezistil existenciu ústavne relevantnej súvislosti medzi označenými právami a napadnutým uznesením najvyššieho súdu v nadväznosti na rozsah prieskumu napadnutého uznesenia, preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

35. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky [REDAKOVANÁ] podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd toto uznesenie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

36. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

37. Podľa § 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím ústavného súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) až d); toto rozhodnutie ústavného súdu je vykonateľné doručením.

38. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu podané dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu znova prerokovať a, riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze, opätovne rozhodnúť o dovolaní, rešpektujúc obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené. Ústavný súd zdôrazňuje, že rešpektovanie základných práv, ktorých porušenie je dôvodom kasácie, bude vyžadovať nielen dôsledný prieskum rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, a tým aj vyhodnocovanie prípustnosti dovolania v čase jeho podania, ale aj rozhodnutí pochádzajúcich z neskoršieho obdobia a najvyšším súdom už identifikovaných v rozhodnutí veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia z 27. apríla 2021 (č. k. 1VObd/2/2020). K takémuto postupu pri posudzovaní prípustnosti dovolania nabáda samotná judikatúra najvyššieho súdu, podľa ktorej „*nový (judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný) právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu,*

iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem“ (uznesenie č. k. 3Cdo/198/2017 z 19. marca 2018, bod 18).

39. Ústavný súd požadované primerané finančné zadostučinenie sťažovateľke [REDAKOVANÉ] nepriznal a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel, pričom vychádzal z toho, že po vyslovení porušenia základných práv sťažovateľky na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie sa náprava dosiahne zrušením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, vrátením veci na ďalšie konanie a tým, že najvyšší súd je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom ústavného súdu.

IV.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu:

40. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

41. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

42. V danom prípade bol proti napadnutému rozsudku krajského súdu podaný mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, ktorý zákon na ochranu základných práv účinne poskytuje. Najvyšší súd konštatoval, že dovolatelia dostatočne a výstižne sformulovali právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie krajského súdu. Na rovnakej otázke (resp. jej riešení) je založená aj ústavná sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu. Preto ak v dôsledku kasačného výroku tohto nálezu dôjde k vytvoreniu potrebného procesného priestoru pre dovolací súd, aby ku konfliktu zásady „*nemo plus iuris...*“ a požiadavky ochrany dobromyselného nadobúdateľa v kauze sťažovateľov poskytol meritórne odpovede, potom právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o predmetnom dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu.

43. Aj napriek tomu, že došlo k prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, rozhodol ústavný súd v tejto časti o odmietnutí ústavnej sťažnosti. Uvedené vyplýva z dikcie § 56 ods. 2 úvodnej vety zákona o ústavnom súde, podľa ktorej je odmietnutie v rámci predbežného prerokovania len možnosťou. Zo znenia zákona o ústavnom súde implicitne vyplýva, že aj po prijatí veci na ďalšie konanie je možné návrh z procesných dôvodov odmietnuť, keďže prijatie veci na ďalšie konanie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v časti splnenia procesných podmienok (III. ÚS 231/2020, III. ÚS 167/2021). Keďže ústavný súd po analýze veci vykonanej na základe vyjadrení účastníkov konania po prijatí návrhu sťažovateľov na ďalšie konanie zistil, že existuje

dôvod podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

V.

Trovy konania

44. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky [REDAKOVANÉ], ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

45. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

46. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke [REDAKOVANÉ] náhradu trov konania v sume 415,51 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 163,33 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 9,80 eur. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právna zástupkyňa sťažovateľky [REDAKOVANÉ] je platiteľom tejto dane. Náhradu za ďalší úkon právnej služby – repliku z 8. apríla 2021, ústavný súd sťažovateľke [REDAKOVANÉ] nepriznal, pretože obsah uvedeného podania nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci vo vzťahu k napadnutému uzneseniu.

47. Priznanú náhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky [REDAKOVANÉ] (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu